

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndob/31/2023
Identifikačné číslo spisu: 8118901487
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8118901487.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci navrhovateľiek 1/ H. R., nar. XX. K. XXXX, bytom F. E. X/X, č. bytu XX, XXXXXX N., B. X., 2/ H. L., nar. XX. K. XXXX, bytom ul. P. vl. XX/str. X/dom X, F., N. W., obidve zastúpené MADEJ & PARTNERS s.r.o., so sídlom Mýtna 42, 811 05 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 53 035 038, za účasti zapísanej osoby a odporcov 1/ Finerg International, s.r.o., so sídlom Stará Lesná 157, 059 60 Stará Lesná, IČO: 36 511 391, 2/ BEORMEOL CONSULTING SLOVAKIA, a.s., so sídlom Dobrianskeho 1644, 093 01 Vranov nad Topľou, IČO: 36 454 931, obidvaja zastúpení Advokátska kancelária Hajduk s. r. o., so sídlom Štúrova 101/5, 093 01 Vranov nad Topľou, IČO: 53 556 283, 3/ L. R., nar. X. Y. XXXX, bytom IY. X-X-XX, N., B. X., 4/ C. C., nar. X. K. XXXX, bytom X. E. XX/XXX, N. XXX XX, B. X., o návrhu na zrušenie zápisu zmeny do obchodného registra sp. zn. 2Re/1050/2018, pri zapísanej spoločnosti Finerg Internatioal, s.r.o., so sídlom Stará Lesná 157, 059 60 Stará Lesná, IČO: 36 511 391, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka č. 16837/P, o odvolaní odporcov v 1. a 2. rade v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Cob/57/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2Cob/9/2023, takto

rozhodol:

Na konanie a rozhodovanie o odvolaní odporcov v 1. a 2. rade vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Cob/57/2023 j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Košiciach.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove písomným podaním zo 4. septembra 2023 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Košiciach podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „CSP“), majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Košiciach. K dôvodom predloženého nesúhlasu uviedol, že dňa 21. augusta 2023 Krajský súd v Košiciach postúpil vec Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní odporcov v 1. a 2. rade podanom proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k.

5Exre/172/2019-21 zo dňa 6. júna 2022, majúc za to, že súdom odvolacím pre Okresný súd Prešov je s poukazom na § 54 Civilného sporového poriadku (ďalej tiež „CSP“) v spojení s § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z., Krajský súd v Prešove. Odvolatelia podali odvolanie na súde prvej inštancie dňa 3. augusta 2023 (správne malo znieť „3. augusta 2022“ - poznámka nadriadeného súdu), ktorým okamihom sa začalo odvolacie konanie. V čase podania odvolania, ako aj v čase predloženia veci Okresným súdom Prešov na odvolacie konanie (23. júna 2023), bol príslušný súd na jeho prejednanie ako súd odvolací Krajský súd v Prešove. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu v obchodných veciach je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP daná iba na konanie začaté na Okresnom súde Prešov po 31. máji 2023. Na konania v obchodných sporoch začatých do 31. mája 2023 na okresných súdoch v územnom obvode Krajského súdu v Prešove je aj naďalej funkčne príslušný ako odvolací súd Krajský súd v Prešove podľa § 34 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove poukazom na ustanovenia § 34 ods. 1, § 34 ods. 2 písm. c), § 23 písm. e), § 470 ods. 1, § 471c, § 36, § 40 a § 43 ods. 1, 2 CSP uviedol, že v prejednávanej právnej veci ide o spor o návrhu na zrušenie zápisu zmeny do obchodného registra sp. zn. 2Re/1050/2018, pri zapísanej spoločnosti Finerg International, s.r.o., so sídlom Stará Lesná 157, 059 60 Stará Lesná, IČO: 36 511 391, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka č. 16837/P. Súd prvej inštancie rozhodol uznesením dňa 6. júna 2022, proti ktorému podali odvolanie odporcovia v 1. a 2. rade dňa 3. augusta 2022. Súd prvej inštancie predložil spor na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach dňa 23. júna 2023. Krajský súd v Prešove ďalej konštatoval, že do predloženia veci Krajskému súdu v Košiciach prebiehali jednak úkony súdu prvej inštancie podľa § 373 a nasl. CSP a jednak zákonom č. 150/2022 Z. z. došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch. Poukazom na devolutívny účinok odvolania a fázu odvolacieho konania prislúchajúcu podľa procesných noriem súdu prvej inštancie zdôraznil, že odvolacie konanie pozostáva z dvoch samostatných fáz, a to konania prebiehajúceho na súde prvej inštancie v rámci jeho úkonov upravených v §§ 373 až 377 CSP a konania o odvolaní prebiehajúceho na funkčne a kauzálne príslušnom odvolacom súde (§ 378 a nasl. CSP). Krajský súd v Prešove ďalej konštatoval, že funkčná príslušnosť súdov, ktorá určuje súd, ktorý určitú vec prejedná a rozhodne v inštančnom postupe o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, v prechodných ustanoveniach k zmene právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023, upravená nebola. Preto pri určovaní funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu v obchodnoprávných sporoch treba vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesného predpisu. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018 týkajúce sa princípu okamžitej aplikability, tiež na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 267/2017 zo 4. júla 2017 a ďalší jeho nález č. k. IV. ÚS 257/2023-58 z 27. júna 2023, rovnako aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 reflektujúce na zmeny v právnej úprave účinné od 1. júna 2023. Zdôraznil, že po účinnosti reformy súdnej mapy nesmie dochádzať k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Záverom Krajský súd v Prešove zhrnul, že vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení o funkčnej príslušnosti súdov vo veciach neskončených do 31. mája 2023 a okamžitú aplikabilitu procesných právnych predpisov, nie je funkčne príslušný na konanie o odvolaní žalovaného.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach podľa ust. § 6 ods. 2 CMP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením veci Krajským súdom v Košiciach, je dôvodný.

4. Pri rozhodovaní o príslušnosti odvolacieho súdu, vychádzal najvyšší súd z nasledovnej relevantnej právnej úpravy:

5. Podľa § 5 Civilného mimosporového poriadku (ďalej tiež „CMP“), súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

6. Podľa § 6 CMP, ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez

rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania alebo iného podania zostávajú pri postúpení veci zachované (§ 6 ods. 3 CMP).

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 3 ods. 6 písm. c) CMP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa štvrtej hlavy a piatej hlavy druhej časti zákona vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Prešove je príslušný Krajský súd v Košiciach.

9. Podľa § 278 písm. c) CMP (štvrtá hlava druhej časti CMP), konaním vo veciach obchodného registra je konanie o zrušenie zápisu údajov do obchodného registra (ďalej len „konanie o zrušenie zápisu údajov“).

10. Podľa § 3 ods. 5 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Prešov.

11. Podľa § 396b CMP (prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v prejednáwanej veci nebola sporná skutočnosť, že predmetom konania je zrušenie zápisu zmeny do obchodného registra sp. zn. 2Re/1050/2018, pri zapísanej spoločnosti Finerg International, s.r.o., so sídlom Stará Lesná 157, 059 60 Stará Lesná, IČO: 36 511 391, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka číslo 16837/P, na základe návrhu navrhovateľiek v zmysle § 278 písm. c) CMP, a teda sa jedná o konanie nesporevej agendy. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Prešov o návrhu rozhodol uznesením č. k. 5Exre/172/2019-460 zo 6. júna 2022 tak, že zápis v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, odd. Sro, vl. č. 16837/P pri obchodnej spoločnosti Finerg International, s.r.o., so sídlom Stará Lesná 157, 059 60 Stará Lesná, IČO: 36 511 391, vykonaný v konaní vedenom pod č. 2Re/1050/2018 dňa 6. septembra 2018 (v znení vo výroku označeného uznesenia), zrušil a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti predmetnému rozhodnutiu podali odporcovia v 1. a 2. rade odvolanie, na základe čoho Okresný súd Prešov predložil vec na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne príslušnému. Krajský súd v Košiciach o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove ako súdu funkčne príslušnému. Výslovil názor, že funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu v obchodných veciach je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP daná iba na konania začaté na Okresnom súde Prešov po 31. máji 2023. Krajský súd v Prešove s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na absenciu prechodných ustanovení o funkčnej príslušnosti v neskončených veciach a okamžitú aplikabilitu procesných právnych predpisov. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Prešove s postúpením veci Krajským súdom v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní odporcov proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov č. k. 5Exre/172/2019-460 zo 6. júna 2022.

13. V nadväznosti na uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že konanie o návrhu na zrušenie zápisu zmeny do obchodného registra je konanie mimosporovej agendy,

patriace medzi konania vo veciach obchodného registra, ktoré sú upravené ustanovením § 278 a nasl. CMP a v systematike právneho predpisu Civilného mimosporového poriadku sú zaradené do štvrtej hlavy druhej časti právneho predpisu. Civilný mimosporový poriadok predstavuje špeciálnu právnu úpravu vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku, preto platí, že na mimosporové konania upravené Civilným mimosporovým poriadkom sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku len vtedy, ak Civilný mimosporový poriadok nemá odlišnú úpravu. Civilný sporový poriadok sa preto v predmetnej veci mohol aplikovať len subsidiárne ako generálny procesný kódex tam, kde Civilný mimosporový poriadok neobsahuje odlišnú úpravu. Keďže prednosť má špeciálna úprava v Civilnom mimosporovom poriadku a úprava v Civilnom sporovom poriadku sa aplikuje len podporne, argumentácia Krajského súdu v Prešove, ako i Krajského súdu v Košiciach, ktoré predmetné konanie posudzovali ako obchodnoprávny spor, na ktorý sa vzťahuje právna úprava ustanovená v § 34 ods. 2 písm. c) CSP v spojení s § 22 písm. e), § 23 písm. e) a § 471c CSP nebola správna, pretože v danej veci sa jedná o konanie upravené Civilným mimosporovým poriadkom, na ktoré sa vzťahujú príslušné ustanovenia Civilného mimosporového poriadku a ustanovenia Civilného sporového poriadku sa použijú len subsidiárne.

14. Pre rozhodnutie daného sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnej normy upravenej v § 3 ods. 6 písm. c) CMP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 396b CMP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „novela“), ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v konaniach podľa štvrtej a piatej hlavy druhej časti CMP. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Prešov, t. j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Prešove.

15. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti.

16. V súvislosti s novelou zákona o sídlach a obvodech súdov bola prijatá aj novela Civilného mimosporového poriadku, ktorá zákon doplnila aj o prechodné ustanovenie § 396b k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdництва prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Uvedené prechodné ustanovenie predstavuje výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného mimosporového poriadku, avšak vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Za použitia gramatického výkladu tohto ustanovenia dospel najvyšší súd k záveru, že dané prechodné ustanovenie zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu neupravuje. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 3 ods. 6 písm. c) CMP aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené konštatuje, že v prejednávanej veci je súdom funkčne príslušným na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov, ktorým návrhu navrhovateľiek na zrušenie zápisu zmeny do obchodného registra vyhovel a ktoré konanie bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, s účinnosťou od 1. júna 2023 v zmysle § 3 ods. 6 písm. c) v spojení s § 278 písm. c) CMP, Krajský súd v Košiciach s ohľadom na skutočnosť, že intertemporálne ustanovenie § 396b CMP neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31.

mája 2023, súčasne s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy.

18. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Najvyšší súd na záver poznamenáva, že vo veci vyslovenými právnymi závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keďže k zmene funkčnej príslušnosti došlo na základe zmeny právnej úpravy a aplikácii princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Je (bolo) na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 5 CMP), zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CMP (a ani CSP), prijaté nebolo.

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením veci Krajským súdom v Košiciach je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.